

نشریه برنامه‌ریزی و طراحی شهری

<https://www.upud.ir>

مقاله علمی

بررسی بازتاب سنت در معماری معاصر ژاپن با خوانشی بر اندیشه های معماران در این زمینه

یوسف هوشمندپور^{۱*}، اعظم مسعودی گوگانی^۲ و علی امرائی^۳

۱. عضو هیات علمی گروه معماری، واحد خلخال، دانشگاه آزاد اسلامی، خلخال، ایران

۲. عضو هیات علمی گروه معماری، واحد خلخال، دانشگاه آزاد اسلامی، خلخال، ایران

۳. دانشجوی دکتری معماری، عضو باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد خلخال، دانشگاه آزاد اسلامی، خلخال، ایران

مشخصات مقاله	چکیده
<p>تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۱/۰۵</p> <p>تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۱۱/۱۴</p> <p>تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۱/۱۴</p>	<p>در برهه ای از زمان که صاحب‌نظران و معماران غربی در حال کشمکش و درگیری بر روی پیدایش و نابودی روش‌ها و شیوه های سبک شناسی بودند، ژاپن مشتاقانه اواخر قرن بیستم را فرصتی مغتنم می‌شمارد و با نوعی معماری گذار به پیش گام برمی‌دارد که بیانی صریح از جامعه تکنولوژیکی مصرف‌گر است. کشور ژاپن نمونه ای موفق از یک کشور انعطاف پذیر و زیابست که برخی از شهرهای آن در طول دوره های تاریخی و حوادث مختلف مثل زلزله و بمباران جنگ جهانی زنده مانده و با قدرت احیا گردیدو هم اکنون شاهد هستیم که قلب بیشتر شهرهای ژاپن پرشور و زنده ماند. ژاپن چیزهای زیادی برای ارائه به علاقه مندان به معماری دارد. سبک‌های معماری در ژاپن در طول قرن‌ها متأثر از جغرافیا، آب و هوا، مواد خام موجود و حتی روند بلایای طبیعی، تکامل یافته‌اند. معماری ژاپنی در نهایت عناصری از فرهنگ های آسیایی همسایه و همچنین تأثیرات غربی را در خود جای داد. این پژوهش براساس شیوه ی توصیفی-تحلیلی، قیاسی و کتابخانه ای و روش جمع آوری اطلاعات اسنادی نگارش شده و با هدف بررسی و تاثیر سنت و مدرنیسم در ساختار معماری معاصر ژاپن از نظر سنت گرایی و بازتاب آن در دنیای مدرن این کشور انجام پذیرفته است و در واقع سعی دارد ضمن تحلیل مولفه های سنت و مدرنیسم در معماری ژاپن و بررسی آثار تعدادی از معماران مطرح، میزان پیوند و آمیختگی آیین های تاریخی و اصول معماری سنتی در معماری حال حاضر این کشور را تحلیل و به این سوالات جواب داده خواهد شد که شاخصه های سنت و مدرنیسم به چه صورت در ساختار معماری دوره معاصر تجلی یافته اند و آیا معماری مدرن ژاپن تحت تأثیر سنت های خود است نتایج بررسی ها نشان می‌دهد که تداوم سنت های کهن نه تنها در معماری و شهرسازی بلکه در اغلب جنبه های زندگی در کشور ژاپن دیده می‌شود که نشأت گرفته از علاقه عامه مردم و تلاش آشکاری است که در بین معماران مستقل در ادغام و تلفیق فنون و سنت های تاریخی برای هویت بخشیدن به هنر و معماری امروزی ژاپن مشهود است.</p>
<p>واژگان کلیدی: سنت، مدرنیسم، هویت فرهنگی، معماری، ژاپن.</p>	

ارجاع به این مقاله: امرائی، علی، هوشمندپور، یوسف & مسعودی گوگانی، اعظم. (۱۴۰۳). بررسی بازتاب سنت در معماری معاصر ژاپن با خوانشی بر اندیشه های معماران در این زمینه. نشریه برنامه‌ریزی و طراحی شهری، ۱۴۰۳، (۲).

© نویسندگان

* نویسنده مسئول:

پست الکترونیک: You.houshmandpour.art@iauctb.ac.ir

مقدمه

همواره بررسی بازتاب سنت در معماری معاصر ژاپن از جمله موضوعات جذاب برای معماران ایرانی بوده است، معماری معاصر ژاپن برگرفته از معماری سنتی این کشور است که ترکیبی از سنت و مدرنیته است. در معماری معاصر ژاپن ضمن حفظ اصالت و ریشه های فرهنگی این کشور و ترکیب آن با معماری مدرن سعی در حفظ هویت ملی و سنتی آن شده است. ریشه های فرهنگ سنتی ژاپن در هنر و معماری سنتی آن وجود دارد که تا به امروز در معماری معاصر این کشور تداوم پیدا کرده است و معماران بزرگ این کشور همچنان از این سنت های تبعیت می کنند. معماران ژاپنی موفق به تحقق پروژه هایی با پیچیدگی و شایستگی مشابه شدند و نشریات، مجلات معماری و شهرسازی معماری جهان را به ژاپن و معماری ژاپنی را به جهانیان ارائه می دهد. با وجود این دستاوردهای چشمگیر، ژاپن هنوز کشوری نیست که با بررسی پیشرفتهای معماری معاصر فوراً به ذهن خطور کند بخشی از دلایل این امر، البته، ویژگی اصلی قوم گرایی غربی است. اختلافات فرهنگی و دامنه گسترده جدایی جغرافیایی ما را نسبت به ژاپن ناآگاه ساخته است. کشوری که ظاهراً در جایی بین مدرنیته و میراث معماری پایدار خود قرار گرفته است (Treib, m, 2015). با توجه به این که در کشور ژاپن توجه ویژه ای به فرهنگ ها و سنت های کهن خود دارند پیوند با معماری گذشته امری ضروری به شمار می رود. از این رو معماران ژاپن برای ایجاد فضاهای معماری جدید به فضاها و مفاهیم سنتی معماری توجه دارند و آثارشان را با این مفاهیم سنتی خلق می کنند بررسی آثار این معماران الگویی در جهت شناخت و استفاده مفاهیم سنتی در معماری معاصر حتی در کشورهایی که همچون ژاپن دارای پیشینه غنی در معماری هستند مورد استفاده خواهد بود و می توان معماری سنتی را به معماری مدرن پیوند داد. (ترابی، ۱۳۹۴). در معماری تاریخی ژاپن دو عنصر آئین کهن و ادیان نقش مهمی در شکل گیری کلیت فضای معماری داشته است. نقش این عناصر به گونه ای بوده که مفاهیم سنتی در فضای معماری تبلور پیدا کند. تلفیق ادیان و آیینهای قدیمی با زندگی مردم ژاپن در طول زمان، معماران معاصر مانند ماکا را متقاعد کرده است تا از مفاهیم سنتی و فضای معماری ژاپن در ایجاد فضاهای معماری مدرن استفاده کنند. این معماری ابتدا ارزش اصول معماری سنتی ژاپن را تعیین می کند و سپس الگوهایی را به منظور تجلی مفاهیم سنتی در معماری معاصر نشان می دهد. در این مقاله ابتدا به ارائه اصول معماری سنتی ژاپن پرداخته می شود و سپس به بررسی آثار ایده ها و اهداف تعدادی از معماران مطرح ژاپنی و ارائه مفاهیم و اصول معماری سنتی آئینی ژاپن و چگونگی تبلور این مفاهیم پرداخته می شود.

بیان مسأله:

موضوع مقاله حاضر بررسی بازتاب سنت در معماری معاصر ژاپن با خوانشی بر اندیشه های معماران در این خصوص می باشد و بیشترین بخش تمرکز نگارندگان، بروی تأثیرات سنت و مدرنیسم به روی معماری مدرن کشور ژاپن می باشد. کشور ژاپن دارای سابقه کهن است. رجوع به معماری ژاپن و چگونگی استفاده از اصول آن در معماری معاصر همواره به عنوان یک دغدغه اصلی در سرزمین هایی که دارای پیشینه ای غنی از معماری هستند مطرح بوده است. ژاپن سرزمینی است که دارای پیشینه ای کهن از معماری سنتی آئینی می باشد و مفاهیم و فضاهای متفاوتی در طول زمان متناسب با این آیین ها و سنت ها شکل گرفته است. نگاهها و نگرشهای متفاوتی در چگونگی پیوند بین معماری معاصر و معماری سنتی در دوره های تاریخی متفاوت ارائه شده است. پیوند با معماری گذشته در نگاه های کلاسیک گرا یک پیوند شبیه سازانه است. مدرنیست ها پیوند با هر آنچه را که به تاریخ مربوط شده است به طور اولیه رد کرده و نقد پست مدرنیست ها بر این موضوع در آثار پیشگامان آنها به یک ارتباط تقلید گونه و غیر منسجم با تاریخ منجر می شود. به نظر می آید که لزوم این ارتباط با معماری گذشته در سرزمین هایی که معماری منسجم با سنت ها و آئین های مردمان آن سرزمین دارد، بیشتر احساس می شود چرا که این امر در پردازش هویت آن سرزمین نقش مهمی می تواند ایفا کند. سنت گرایی پدیده ای مدرن است. آن زمان که ترکش های مدرن اندیشی، بنیان های سنتی را در سراسر جهان یک به یک هدف قرار می داد و جوامع انسانی را با داشته های فرهنگی و بضاعت معنوی خویش بیگانه می کرد سنت گرایان پدید آمدند. سنت گرایان می آمدند تا آمیخته ای از اساطیر الاولین همچون آداب و رسوم هندویان و سرخ پوستان و نیز آیین های غیر توحیدی و توحیدی چون بودا و یهود و نصارا و اسلام را در قالب سنتی جهانی که آغاز و انجامی ندارد و خالد و پاینده است. سنت گرایان آنگاه که از تبیین و تدوین اصول و مبانی سنت گرایی فارغ شدند اندک اندک پای را از میدان اندیشه و اعتقاد فراطر و قدم به عرصه فرهنگ و هنر و معماری نهادند. این اندیشمندان تا به آنجا پیش رفتند که از هنر مقدس و معماری قدسی سخن گفتند برای پاره ای اشکال هندسی مانند ماندالا تقدس قائل شدند و بعضی از عناصر ساختمانی چون گنبد و منار را نشانه جمال و جلال الهی خواندند. (امیرخانی، رنجبر رپور جعفر، ۱۳۸۷).

پیشینه پژوهش

تاکنون مقالات و کتب مختلف با نقطه نظرهای گوناگون درباره معماری ژاپن منتشر گردیده است با این حال نگارندگان، بررسی های خود را در زمینه نقش موثری که سنت و مدرنیسم در معماری مدرن کشور ژاپن توانسته است بگذارد و همینطور نظرات معماران بزرگ را در این زمینه جستجو می نماید و تا جاییکه امکان داشته باشد کلیه آثار برجسته در این زمینه را توصیف خواهند نمود. نگارندگان با توجه به تحقیقات انجام شده در زمینه مطالعه در سنت و مدرنیسم در معماری ژاپن به پیشینه های داخلی و خارجی زیر دست یافته اند.

- ۱- کتاب معماری ژاپن از آغاز تا شروع دوره میجی تألیف پروفیسور کازوئو نی شی، کازوئو هوزومی و ترجمه دکتر الهام اندرودی
 - ۲- کتاب معماری قدیم و جدید ژاپن (مجموعه مقاله های معماری و شهرسازی)
 - ۳- کتاب نومدرن ها کجایند؟ (مجموعه مقاله های معماری و شهرسازی) محمدرضا جودت
 - ۴- کتاب درآمدی بر معماری ژاپن، به کوشش مرتضی نیک فطرت، حسام عشقی صنعتی، سال چاپ ۱۴۰۱، انتشارات فکر نو.
 - ۵- مقاله بررسی چگونگی به کارگیری مفاهیم و آداب سنتی - آیینی در خلق فضاها و آثار معماران معاصر ژاپن، نشریه باغ منظر، سال پنجم، بهار و تابستان ۱۳۸۷، شماره نهم
 - ۶- مقاله ذن و معماری ژاپن، لادن اعتضادی، نشریه صفا، بهار، تابستان ۱۳۷۹، دوره ۱۰، شماره ۳۰
 - ۷- مقاله تبیین معیارهای سنجش «هویت» در بررسی تطبیقی سیر تحول معماری معاصر کشورهای هند، ژاپن و ایران، فهیمه اسمعیلی- امید دژدار- محمدمهدی زبردیان، نشریه معماری و شهرسازی آرمانشهر، شماره ۲۵، زمستان ۱۳۹۷
 - ۸- مقاله تجلی مفاهیم سنتی در معماری معاصر (بررسی مبانی نظری و آثار معمار ژاپنی کنگو کوما (محمدرضا- عطایی همدانی)، نشریه معماری شناسی، سال اول، شماره ۶، اسفندماه ۱۳۹۷
- همچنین طبق بررسی های انجام شده به طور کلی با وجود منابع مختلف پیرامون معماری ژاپن در دنیا، مرجع معتبر در مورد معماری معاصر و تخصصی مسکن ژاپن در کشور محدود و از سوی دیگر محدودیت های مطالعاتی در مقالات و اسناد کتابخانه ای در این باره وجود دارد کازوئو نی شی (۱۳۹۴) به صورت تخصصی در پژوهش و کتاب خود با عنوان معماری ژاپن از آغاز تا شروع دوره میجی به بررسی معماری ژاپن در دوره تاریخی پرداخته است. زارعی ۱۳۹۲ و پاتریک توتزن و ریچارد و ستون ۱۳۹۱، به صورت تخصصی به معماری جهان منجمله معماری تاریخی و معاصر ژاپن اشاره کرده اند. فولادی و پیش دار ۱۳۹۹ در مقاله نشریه به تحلیل هویتی معماری معاصر ژاپن پرداخته و خانلری و میر سعیدی (۱۳۸۹) سنت و مدرنیسم را در معماری ژاپن مورد بررسی و تحلیل قرار داده اند.

اهداف کلی و تفصیلی

هدف اصلی از انتخاب این موضوع این است که بررسی شود سنت و مدرنیسم چه تأثیراتی بر روی ژاپن مدرن داشته است. به عبارتی چگونگی پیوند میان معماری سنتی ژاپن که ریشه های فرهنگ سنتی در هنر و معماری مدرن در آن وجود دارد را تشریح نماید و تشریح نماید که این پیوند چه نقشی را می تواند در سایر ابعاد معماری و نیز زندگی مردم، داشته باشد و در ادامه نقش روشنفکران و معماران را در نوسازی این کشور بررسی خواهیم نمود. فرهنگ ژاپن طی هزاران سال از دوره جومون تا به امروز در حال تکامل بوده و می دانیم که در ژاپن اصول آیین های مذهبی با زندگی مردم آمیخته است و معماری هویتمند آن نیز بر پایه ی همین اصول می باشد. ژاپنی ها آئین های متعددی دارند که عبارتند از: مذهب شینتو (شینتا ئو)، کنفوسیوسی و بودایی. وقتی در سال های میانی قرن بیستم سبک بین المللی در اکثر نقاط دنیا به کار گرفته می شود. ژاپن نیز از این قاعده تبعیت کرده و این تب ژاپن را نیز در بر می گیرد. ولی یکی از بارزترین ویژگی های معماری مدرن ژاپن بعد از جنگ جهانی دوم این است که معماران ژاپن در عین حال که به عنوان معماران بزرگ سبک بین الملل شناخته می شوند، ولی هم زمان آثارشان تحت تاثیر سنت ژاپنی قرار دارد. این موضوع از آنجا اهمیت دارد که به یاد آوریم یکی از بارزترین مشخصه های سبک مدرن یا سبک بین المللی در سنت ستیزی این سبک است. گرایش به استفاده از سنت در دو قشر فکری متفاوت معماری ژاپن دیده می شود. گروه اول سنت گرایانی هستند که به دنبال احیای سنت ژاپنی با هدف ایجاد هویت ژاپنی در مقابل هویت غربی بودند و دیگری معماران مدرنیستی بودند که راهی جز استفاده از تمام پیشرفت های معماری غربی برای پیشرفت کشور خود نمی دیدند و با استفاده از سنت سعی در بومی کردن معماری مدرن غربی داشتند. هر چند که این دو گروه اهدافی متفاوت را دنبال می کردند ولی ناخودآگاهانه در نهایت نقطه ای مشترکی را هدف قرار می دهند. در محتوای مقاله به ریز جزئیات مرتبط با تفکرات افراد مشهور در این زمینه و نقش مهم سنت در دنیای مدرن امروزی ژاپن بررسی می گردد.

روش پژوهش

روش انجام این تحقیق براساس شیوه ی توصیفی - تحلیلی، قیاسی و روش جمع آوری اطلاعات اسنادی (کتابخانه ای) نگارش شده است. قرار است تأثیراتی که سنت و مدرنیسم و گذشته ژاپن بروی معماری حال حاضر این کشور گذاشته را بررسی نموده و نقش این تأثیرات در معماری توصیف و تحلیل گردند. شیوه ی گردآوری اطلاعات نیز: کتابخانه ای - اسنادی و بر اساس بررسی کتب، مقالات، نشریات معتبر، سایت های اینترنتی و ... می باشد.

سوالات ویژه تحقیق

- آیا معماری مدرن ژاپن تحت تأثیر سنت های خود است ؟
- چه افرادی با چه اندیشه هایی بیشترین تأثیر را بر روی معماری مدرن ژاپن گذارده اند ؟ معماری مدرن ژاپن چه ویژگی هایی دارد ؟
- معماری بومی و سنتی ژاپن چه جایگاهی در معماری در دوره معاصر ژاپن دارند؟

۱- مولفه سنت در معماری

واژه سنت از لحاظ ریشه لغوی با انتقال ارتباط دارد و در گستره معنایش مفهوم انتقال معرفت، آداب، فنون، قوانین قالب ها و بسیاری عناصر دیگر را که ماهیتی ملفوظ و هم مکتوب دارند جای می دهد(نصر و آرام، ۱۳۵۹، ۱۳۵) هنگامی که به سنت در معماری ایران اشاره می شود منظور صورت ها ترکیب ها روال ها و تزئیناتی است که به عنوان مشخصه های معماری ایرانی پذیرفته میشوند (سلطان زاده ۱۳۸۳: ۱۴۱) مهمترین اصطلاحاتی که در تعریف این معماری گفته می شود عبارت است از معماری تاریخی معماری قدیمی معماری اصیل معماری با هویت معماری خودی معماری با معنی معماری بومی و معماری محلی (صادقی ۱۳۸۸: ۸ و ۱۵) ..

۲- مولفه های مدرنیسم در معماری

اصطلاح مدرنیسم را به عنوان نماد اندیشه ها و شیوه های نوینی به کار برده که جایگزین اندیشه ها و شیوه های سنتی گردیده و همه جوانب و زمینه های زندگی فردی و اجتماعی انسان غربی به ویژه جنبه های مرتبط با دین معرفت دینی هنر و زیبایی او را در بر گرفته است (آقاجری ۱۳۸۰: ۳۵) این دوران تاریخی پس از رنسانس فرهنگی در اروپای پس از قرون میانی آغاز شد (احمدیان، قدرت ۱۳۸۹: ۱۰۱) ولی پیش از آنکه یک واقعه تاریخی باشد یک دیدگاه فلسفی است که از قضا به لحاظ تاریخی با تاخیر در قرن هجدهم میلادی شکل گرفت و با اندیشه روشنگری نهادینه شد(حقیقی ۱۳۸۳: ۲۰). در جداول شماره های ۱ و ۲ ویژگی های معماری مدرن از دیدگاه پژوهشگران خارجی و داخلی بیان شده است.

جدول ۱. ویژگی های معماری مدرن از دید پژوهشگران خارجی

پژوهشگر	ویژگی های معماری مدرن
پیتر کالینز	معماری مدرن با تغییر در تعریف زیبایی معمارانه متولد شده است. از نظر پیتر کالینز تمامی آنچه به تثلیث ویتروویوسی - ایستایی کارایی و زیبایی اضافه شده این است که فضا یک کیفیت معمارانه مثبت است و این جان کلام معماری مدرن است.
ارنست بردن	معماری مدرن معماری شکستن قالب ها و چارچوبهای پیشین است. امتناع از گذشته به عنوان منبع الهام آثار هنری : استفاده از تکنولوژی به صورت خالصانه از موضوعات مورد توجه معماران مدرن است.
مدرن اولیه	مدرن اولیه به کارگیری صنعت با رویکردی زیبایی شناسانه و بسط امکانات آن
مدرن متعالی.	مدرن متعالی کار کردگرایی توجه به زیبایی شناسی ماشین موضوعات شهری، تولید و ساخت و
مدرن	متاخر رهایی از قیدوبندهای کارکردی محض بسط ویژگی های فرم گرا پرداختن به قیاس های سمبلیک
پرونو روی	زبان معماری مدرن شامل فهرست عملکردها باقرینگی ضد پرسپکتیو، شکستن جعبه سازه های طره ای غشایی، غلافی فضا در زمان ساختمان در شهر
کیت ارنس	فرمالیسم و تفکرات عملکردگرایانه- مصالح و سازه « .صادقانه « از تاریخ، بیان « گسست ریشه ای

برگرفته از کامل نیا ۱۳۹۳ حقیقی، ۱۳۸۳؛ صارمی ۱۳۷۴ بانی مسعود ۱۳۹۳ قبادیان ۱۳۸۶ حجت ۱۳۹۳ کیانی ۱۳۸۲

جدول ۲. ویژگی های معماری مدرن از دید پژوهشگران ایرانی

علی اکبر صارمی	حذف تزئینات، کنار گذاشتن کامل تاریخ و عناصر تاریخی پلانی آزاد از قیدوبند هندسه کلاسیک توجه خاص به عملکرد و کارکرد بنا ترکیب احجام ساده و خالص هندسی مانند مکعب استوانه و مخروط و ... و در نهایت بر با ساختن بنایی که بتواند جواب گوی تمام انسان ها با فرهنگ ها و نژادهای گوناگون باشد.
امیر بانی مسعود	نوشدن فرایندهای ساخت و ساز و طراحی نقی محیط های سنتی و در پی اصل جهان شمولی تبعیت ساخت و ساز از اصول یکسان دارای نظمی خردمندانه و کاربردی استفاده از مصالح جدید شیشه بتن و فولاد اجتناب از تزئینات غیر ضروری
وحید قبادیان	پایانی بر معماری تاریخ گرایی و نگاه به گذشته ابداع اشکال بدیع و نوظهور تاکید بر عملکرد تبعیت از علم و تکنولوژی جدید رعایت تناسبات هندسی و ریاضی و خوش بینی نسبت به راه حل های منطقی و علمی
عیسی حجت	معماری مدرن مبتنی بر بدعت و وابسته به زمان و الگو شکن است. از نظر فلسفی تابع اندیشه و فلسفه مدرن (مدرنیته) است. بهره مند از فنون و مصالح پیشرفته و پیوسته در حال تغییر و تحول است.
مصطفی کیانی	تاریخ گریزی، تقلیل بنا به ساده ترین عناصر، متمرکز کردن موجودیت فضایی به هسته ای اصلی، یکدستی تمامی اجزا با رسیدن به ساده تری شکل، پرهیز از تزئینات، رسیدن به اشکالی برای نمایش عملکرد اصلی بنا ایجاز، عملکردگرایی و افراط در سادگی

برگرفته از کامل نیا ۱۳۹۳ حقیقی، ۱۳۸۳؛ صارمی ۱۳۷۴ بانی مسعود ۱۳۹۳ قبادیان ۱۳۸۶ حجت ۱۳۹۳ کیانی ۱۳۸۲

هویت فرهنگی معماری

هویت فرهنگی معماری را همان ارزشهایی رقم می زند که تنها در بستر اینیه سنتی ادراک می شود چرا که معماری به آن دلیل شکل می گیرد تا ارزش ها را در خویش بپرواند و صورتی کالیدی بر آنها متصور شود. معماری و شهرسازی واحد رسالتی است تا ارزش های کهن فرهنگی را در درون ذات خویش پاس دارد و به همین دلیل عنصری هویت بخش در ساختار فرهنگی است همانطور که التزام همگونی فرهنگ و معماری در آثار معماری جهان مشاهده می شود. خلاقیت هنری ژاپن در دوران پیش از تاریخ یعنی در حدود سال ۷۷۷۰ قبل آغاز شده است. بدین ترتیب دارای قدمت زیادی است ژاپن ادیان مختلفی دارد که روی معماری سنتی آن تاثیر بسزایی داشته است. معماری سنتی ژاپنی عوامل هویت بخش متعدد را شامل می شود. طراحی های سنتی و هویتی در کشورهای آسیایی جایی که آثار مدرنیسم با گذشته ی تاریخی این کشورها را به همراه داشته و نرخ بالای رشد جمعیت شهری و توسعه و هجوم ناگهانی تکنولوژی تأثیرات مهم و بنیادینی بر این امر داشته معماری سنتی از معنای ویژه ای برخوردار است (آقابابایی، ساشا؛ نسیم خانلو، ۱۳۹۵).

فرهنگ سنت و مدرنیسم

کاربرد دقیق مفهوم فرهنگ همراه با تعریف آن با تیلور در سال ۱۸۷۱ میلادی آغاز می شود. فرهنگ کلیت در هم تافته ای است شامل دانش دین، هنر، قانون، اخلاقیات و هر گونه توانایی و عادت که آدمی هم چون هموندی (member) از جامعه به دست می آورد (آشوری ۱۳۹۳-۲۹) و محیط و فرهنگ بر یکدیگر تأثیر متقابل دارند. تأثیر محیط به طور عام بر شکل گیری شخصیت و رفتارهای او از منظر بسیاری از متفکران مورد توجه بوده است. تأثیر فرهنگ در زمینه های متفاوت زندگی از جمله در هنر و معماری و شهرسازی و توسعه و شیوه زیست و حتی صنعتی امری غیر قابل انکار است (نصر، ۱۳۵۹: ۴۳). سنت بخشی از فرهنگ است که از نسلی به نسل دیگر منتقل میشود. تا آنجا که هویت یک جامعه بر اساس میراث سنتی آن بنا شده است (Abedi & soltanzadeh ۲۰۱۴). سنت در فرهنگ و بستر به معنای انتقال غیر نوشتاری باورها و رسوم از نسلی به نسل بعد آمده است. به باور ویلیامز، ریشه این کلمه در لاتین tradition مشتق از trader به معنی دست به دست شدن و تحویل دادن است. وی عقیده دارد که این واژه از زبان فرانسوی به انگلیسی وارد شده و معانی اصلی آن «تحویل دادن دست به دست» و «دست دادن دانش، دانستند عقیده و نظر است. (inna zayatsT, ۲۰۱۵). سنت را می توان حافظه یک قوم دانست، آداب و رسوم و عرف اجتماعی را نیز تحت سنت گردآورده اند. سنت بر زیسته ها و تجربه های گذشته است و در اذهان نسل ها رسوب می کند و آگاهانه یا ناآگاهانه به ارث می رسد. (صادقی ۱۳۸۸).

درباره ژاپن

ژاپن یا جزیره ژاپن کشوری واقع در آسیای شرقی و شمال غرب اقیانوس آرام است. از دیگر همسایگان ژاپن کره شمالی، کره جنوبی، روسیه و دریای ژاپن است. این کشور بیش از ۴۰۰۰ جزیره دارد و بزرگترین شهرهای ژاپن توکیو، یوکوهاما، اوساکا، ناگويا و ساپورو هستند، که توکیو پرجمعیت ترین، مهمترین شهر و پایتخت ژاپن است.

ژاپن دارای آب و هوای متنوعی است، اما به طور کلی میزان رطوبت در این کشور بالاست و معمولاً از اردیبهشت تا تیر ماه ژاپن مرطوب است که عامل آن «پدیده فصل بارندگی» است. با تغییر فصل از بهار به تابستان میزان باران افزایش و دما کاهش پیدا می کند که این باعث افزایش رطوبت در کشور می شود (<https://www.ghasrangasht.com/everything-about-japan/>).

معماری ژاپنی چه در گذشته و چه در امروز واجد ارزشهای زیبایی شناسانه مینیمالیستی است و وجه اساسی پدید آمدن آن ارزش قابل بودن برای هدف نهایی معماری یعنی آرامش و آسایش استفاده کننده یا انسان است. از آنجا که شکل گیری هر یک از اجزاء در معماری ژاپن به گونه ای شکل می گیرد. که منطبق بر الگوهای زندگی و پاسخگوی نیازهای انسانی است کار کردگرایی و رفاه استفاده کننده در درجه اول اهمیت قرار می گیرد. (مازندرانی و اصغر زاده، ۱۳۹۷: ۲).

یک هنرمند ژاپنی روح زنده طبیعت را شناسایی کرده و به جان پذیرفته است. در این واکاوی، به بینشی برمی خوریم که ناشی از پالایش درونی هنرمند است که ستیزه گری را از روح ژاپنی می زداید، و در پی راه جستن به حقیقتی والا است، پالایشی درونی که در روح و روان ژاپنی جلوه گر شده است. (نیک فطرت، عشقی، ۱۴۰۱، پیشگفتار).

همواره از ژاپن به عنوان کشوری یاد می شود که با حفظ سنت ها و فرهنگ بومی تبدیل به یکی از صنعتی ترین و پیشرفته ترین کشورهای دنیا شده است. این کشور که در فراسوی کرانه های شرقی قاره ی آسیا قرار دارد. آب و هوای ملایم به دلیل قرار گرفتن در منطقه معتدله در تابستان و آب و هوای سرد در بعضی مناطق در زمستان، وضع طبیعی و شگفت انگیز سرزمین ژاپن نمایانگر تباینی با آب و هوای نسبتاً دلپذیر آن است. (زارعی ۱۳۸۹: ۲۰۳)

معماران ژاپن توانسته اند با استفاده از جدیدترین تکنولوژی روز معماری خلق کنند که از مبانی فکری شرقی و خاص ژاپن پیروی کند و از این رو سبکی منحصر به فرد را به دنیای معماری عرضه کرده باشند. ژاپن معروف به کشوری است که توانسته میان سنت با مدرنیسم بین یک تعامل ایجاد کند. در معماری تاریخی ژاپن دو عنصر آیین کهن و ادیان، نقش مهمی در شکل گیری کلیت فضای معماری داشته است نقش این عناصر به گونه ای بوده که مفاهیم سنتی در فضای معماری تیلور پیدا کند. چگونگی آمیختگی این دو عنصر با زندگی مردم ژاپن در طول زمان سبب شده که معماران معاصر ژاپن در خلق فضاهای مسکن معماری جدید به مفاهیم و فضاهای معماری سنتی ژاپن توجه داشته باشند. (خانلری و میرسعیدی، ۱۳۸۹)

جدول ۳. بررسی سبک های معماری ژاپن

سبک های معماری ژاپنی	دوره ها	ویژگی آثار معماری هر سبک از دوره های معماری ژاپن	نمونه آثار هر سبک مربوط به دوره های معماری ژاپن
دوران ماقبل تاریخ	دوره ی Jomon	در این دوره فاهل ژاپن خانه های مسکونی در زمین های پستی و مرتفع ساخته می شد. این بناها به شکل کوزه های سفالی ساخته می شدند. این سبک معماری در حدود ۱۰۰۰۰ سال پیش از میلاد مسیح آغاز شد و تا اوایل سده هشتم میلادی ادامه داشت و به سه دوره Jomon , Yayoi , Kofun تقسیم می شود. در دوره ی Jomon	
	دوره ی Yayoi	دوره ی Yayoi عصر آهن ژاپن محسوب می شود. از ۳۰۰ سال پیش از میلاد مسیح آغاز شد و تا ۳۰۰ سال پیش از میلاد مسیح ادامه داشت. در این دوره کاشی های سفالی و سرامیک های رنگین ساخته می شدند. همچنین معماری های چوبی با سقف های شیبدار در این دوره رایج شد.	
	دوره ی Kofun	دوره ی Kofun یکی از سبک های معماری است که ساخت آنها در کشور ژاپن با توجه به شرایط طبیعی بسیار دشوار است. این سبک معماری در حدود ۳۰۰ سال پیش از میلاد مسیح آغاز شد و تا ۳۰۰ سال پیش از میلاد مسیح ادامه داشت. این سبک معماری در حدود ۳۰۰ سال پیش از میلاد مسیح آغاز شد و تا ۳۰۰ سال پیش از میلاد مسیح ادامه داشت.	
دوران ژاپن قدیم	دوره ی Anka	دوره ی Anka (Asuka) عصر آهن ژاپن محسوب می شود. این دوره در حدود ۵۹۲ تا ۷۱۰ میلادی ادامه داشت. در این دوره معماری های چوبی با سقف های شیبدار رایج شد.	
	دوره ی Nara	دوره ی Nara عصر آهن ژاپن محسوب می شود. این دوره در حدود ۷۱۰ تا ۷۸۴ میلادی ادامه داشت. در این دوره معماری های چوبی با سقف های شیبدار رایج شد.	
	دوره ی Heian	دوره ی Heian عصر آهن ژاپن محسوب می شود. این دوره در حدود ۷۸۴ تا ۱۱۸۵ میلادی ادامه داشت. در این دوره معماری های چوبی با سقف های شیبدار رایج شد.	
دوران فئودالی ژاپن	دوره های Kamakura و Muromachi	دوره های Kamakura و Muromachi عصر آهن ژاپن محسوب می شود. این دوره در حدود ۱۱۸۵ تا ۱۶۰۰ میلادی ادامه داشت. در این دوره معماری های چوبی با سقف های شیبدار رایج شد.	
	دوره ی Edo	دوره ی Edo عصر آهن ژاپن محسوب می شود. این دوره در حدود ۱۶۰۰ تا ۱۸۶۸ میلادی ادامه داشت. در این دوره معماری های چوبی با سقف های شیبدار رایج شد.	
دوران ژاپن نوین	دوره ی Meiji و Taisho	دوره های Meiji و Taisho عصر آهن ژاپن محسوب می شود. این دوره در حدود ۱۸۶۸ تا ۱۹۱۲ میلادی ادامه داشت. در این دوره معماری های چوبی با سقف های شیبدار رایج شد.	
	دوره ی Showa و Heisei	دوره های Showa و Heisei عصر آهن ژاپن محسوب می شود. این دوره در حدود ۱۹۱۲ تا ۲۰۱۹ میلادی ادامه داشت. در این دوره معماری های چوبی با سقف های شیبدار رایج شد.	
دوران ژاپن مدرن	دوره های Showa و Heisei	دوره های Showa و Heisei عصر آهن ژاپن محسوب می شود. این دوره در حدود ۱۹۱۲ تا ۲۰۱۹ میلادی ادامه داشت. در این دوره معماری های چوبی با سقف های شیبدار رایج شد.	
	دوره های Showa و Heisei	دوره های Showa و Heisei عصر آهن ژاپن محسوب می شود. این دوره در حدود ۱۹۱۲ تا ۲۰۱۹ میلادی ادامه داشت. در این دوره معماری های چوبی با سقف های شیبدار رایج شد.	

منبع: یافته‌های تحقیق

سنت و مدرنیسم در معماری ژاپن

با شروع مهاجرت تمدن ژاپنی از فرهنگی که صرفاً به شکار، جمع‌آوری و ماهیگیری به کشاورزی - به‌ویژه برنج کاری وابسته است - در دوران یابویی، جوامع سست به سکونتگاه‌های رسمی تری تبدیل شدند. این اجاقی به بیرون از خانه منتقل شد، نخبگان اجتماعی در خانه‌های چوبی مرتفع زندگی می‌کردند، و بقیه جامعه در خانه‌های همسطح با دیوارهای دولایه پر از خاک برای جلوگیری از رطوبت زندگی می‌کردند. در طول چند قرن بعد، معماری ژاپنی به تکامل خود ادامه داد و تحت تأثیر ظهور فرهنگ چینی و بودایی قرار گرفت. چیزی که تغییر نکرد، وابستگی به چوب به عنوان مصالح اولیه ساختمان بود. البته این بدان معناست که ساختمان‌ها در معرض بلایای طبیعی و آتش‌سوزی هستند، اما پس از آن نیز به راحتی بازسازی می‌شوند. همچنین برای زیارتگاه‌های مهم، جنگل‌های مقدس در اطرافشان کاشته می‌شد تا الوار برای تخریب دوره‌ای و بازسازی تأسیسات زیارتگاه فراهم شود. تا زمان مدرن شدن ژاپن در دوره میجی بود که از مصالح ساختمانی دیگر مانند آجر قرمز برای تقلید از معماری به سبک غربی استفاده شد.

ژاپنی‌ها که در متمدن ساختن خویش نقشی فعال داشته‌اند، همه چیز را از غربال ذهنیت ژاپنی می‌گذرانده‌اند. ژاپن به عنوان یک تمدن شرقی به طور طبیعی وارد دوران تجدد (مدرنیته) شده است بدون این که از سنت هایش بریده باشد. سنت های پویای ژاپن مبتنی بر یک فرهنگ با ساختار ترکیبی و متکی بر بینشی کل نگر و وحدت گرا است. هنر ژاپنی در دوران تجدد از سنت خود منقطع نشده است، بلکه به صورتی پویا همواره از درون نو می‌شود و جریان و سیلان خود را در زمان ادامه می‌دهد.

شکل ۱ و ۲. معماری قدیم ژاپنی www.enigmaguides.com

ژاپن خود را با تحولات ناشی از معماری مدرن سازگار کرده و معماری مدرن را همسو با سنت گذشته و احترام به طبیعت پیش برده است (عسکرزاده ماسوله و روشن ۱۳۹۴: ۹). توسعه بتن مسلح، فولاد و تکنولوژی شیشه باعث ایجاد نسل جدیدی از آثار شفاف و بی نقص شده است. (جعفری و همکاران ۱۳۹۹: ۱۳) در ذیل جدول شماره ۴ به خصوصیات معماری معاصر ژاپن اشاره شده است.

جدول ۴ خصوصیات معماری معاصر ژاپن

کرسی چینی	پنجره	سقف	مصالح	سازه	فرم و هندسه	سلسله مراتب
ارتفاع از سطح زمین در اکثر موارد به دلیل	بلند و وسیع	سقف های سطح یا شیب دار	چوب، شیشه، بتن فلز آلومینیوم	بتنی و فلزی یا چوبی	سادگی در فرم و هندسه فضای بنا	رعایت سلسله مراتب فضایی عملکردگرایی

(عسکرزاده ماسوله و روشن، ۱۳۹۴)

در جدول ۵ به سیر تحولات ناشی از ورود مدرنیسم به ژاپن اشاره شده است.

جدول ۵. سیر تحولات ناشی از ورود مدرنیسم به ژاپن

ورود معماری غرب پیش از مدرن	*حضور رایت و گروپوس	تأسیس اولین مدرسه معماری در سال ۱۸۷۵ دعوت از معماران اروپایی برای تدریس در این مدرسه
معماری مدرن ۱۹۶۰	معماران غربی	پس از شکست در جنگ جهانی نیاز به بازسازی در نتیجه پذیرش معماران غربی اصول تولید و مصرف مدرن ۱۹۶۰
معماری پس از مدرن	معماران ژاپنی	شکل گیری اولین حرکت های سنت گرایانه با حمایت دولت و مردم
معماری پس از مدرن	بازگشت معماران ژاپنی تحصیل کرده غرب	بنیان گذاری مکتب متابولیسم توسط کیشو کوروکاوا
ورود معماری غرب پیش از مدرن	حضور ستاره های بین المللی معماری در ژاپن	فعالیت در همه زمینه های معماری
معماری مدرن ۱۹۶۰	حضور رایت و گروپوس*	تأسیس اولین مدرسه معماری در سال ۱۸۷۵ دعوت از معماران اروپایی برای تدریس در این مدرسه
معماری مدرن ۱۹۶۰	معماران غربی	پس از شکست در جنگ جهانی نیاز به بازسازی در نتیجه پذیرش معماران غربی اصول تولید و مصرف مدرن ۱۹۶۰
معماری پس از مدرن	معماران ژاپنی	شکل گیری اولین حرکت های سنت گرایانه با حمایت دولت و مردم
معماری پس از مدرن	بازگشت معماران ژاپنی تحصیل کرده غرب	بنیان گذاری مکتب متابولیسم توسط کیشو کوروکاوا
	حضور ستاره های بین المللی معماری در ژاپن	فعالیت در همه زمینه های معماری

*والتر گروپوس (۱۹۶۹-۱۸۸۳) - معمار برجسته آلمانی تبار-بنیانگذار مدرسه باهوس

(اسمعیلی، ۱۳۹۳)

معماری سنت گرا و سنت گرایی معماری در ژاپن

ژاپن کشوری غنی از نظر فرهنگی و تاریخی با هویت معماری متمایز است. علاقه مندان به معماری متوجه خواهند شد که ژاپن چیزهای زیادی برای ارائه دارد. طیف وسیعی از سبک های معماری سنتی ژاپنی بر اساس انواع باورها و تصورات شکل گرفته است. سبک های معماری ژاپن در طول سال ها تغییر کرده است که تحت تاثیر جغرافیا، آب و هوا، مواد خام در دسترس و حتی روند بلا پای فاجعه بار قرار گرفته است. معماری ژاپنی در نهایت جنبه هایی از فرهنگ های آسیایی اطراف و همچنین تأثیرات غرب را در خود جای داد.

معماری سنت گرا عبارت از نوعی معماری است که در آن عطف به معماری گذشته ژاپن با نمود عینی کاملاً واضح بیان می شود. هر چند مفاهیم معماری سنتی ژاپن نیز به نحوی از این طریق بیان می گردد، اما گرایش های دیگری نیز وجود دارد که با کمترین توجه له عناصر شکلی در پی بهره گیری از مفاهیم ناب معماری ژاپن اند.

به این ترتیب، منظور از معماری سنت گرا در این جا، آن بخش از معماری معاصر ژاپن است که شکل ها و ترکیب های سنتی و موروثی را به مثابه دستمایه اصلی مد نظر قرار داده است. این نوع معماری را می توان در دو گروه متمایز به شرح زیر تقسیم بندی کرد:

۱- گرایش به برداشت مستقیم ۲- گرایش به برداشت تطبیقی

۱-۱- گرایش به برداشت مستقیم

در گرایش به برداشت مستقیم از معماری سنتی، تقریباً الگو برداری دقیق از شکل ظاهری معماری متداول گذشته مشهود است و کاربرد مصالح در آن، در جهت هر چه نزدیک تر شدن به ویژگی های نمونه های اصلی است. ساختمان چای خانه ژاپنی در توکیو اثر تو کومورانو Togo Morano (۱۹۸۵) و اقامتگاه خانوادگی چوکاسو Choka-so در توکیو اثر کیشو کوروکاو (Kesho Kurokawa) در این رده قرار می گیرند.

۱-۲- گرایش به برداشت تطبیقی

در این گرایش حفظ چارچوب کلی و نمادهای ویژه شکلی معماری سنتی مورد توجه است، اما تفسیر جدید از الگوهای قدیمی با استفاده از کاربرد نسبتاً آزادانه مصالح و رنگ مشاهده می شود. در این مورد می توان به ساختمان شهرداری ناگو در اوکیناوا Okinawa کار گروه زو Team Zoo در ۱۹۸۲ اشاره کرد. این شیوه معماری در ژاپن در دهه ۱۹۶۰ با هدف بازیابی هویت و بازگشت به سنت معمول شد و بسیاری از معماران معروف ژاپنی با الگو برداری از شکل عناصر معماری سنتی ژاپن و اجرای آن با مصالح جدید با نوعی از نمادگرایی ساده شکلی سعی در ابداع شیوه ای مدرن با ویژگیهای ژاپنی داشتند.

شکل ۳. استفاده از مصالح و رنگ در معماری داخلی ژاپن www.paydarag.com

ارزش‌های سادگی، صداقت و خلوص، معماری را در طول بیشتر تاریخ ژاپن هدایت کرده است. ژاپن می تواند نسبت به آنچه که بقیه جهان به آن مدرن می گویند، ادعای سنت کند. ایجاد معماری مدرنیستی، البته، موانع متعددی را در ژاپن ایجاد کرده است. با این حال، این ترکیب ماهرانه معماران از حساسیت های فعلی با احترام به میراث خود است که آنها را متمایز کرده است. ژاپن تقریباً بیش از هر کشور دیگری تلاش می کند تا سنت های خود را حفظ کرده و بازتفسیر کند. در نتیجه، معماری در ژاپن صرفاً یکی از جنبه های یک جنبش فرهنگی بزرگتر در ژاپن است که معنای هویت مدرن ژاپنی را تبیین می کند.

جدول ۶- گرایش های معماری سنت گرا

ردیف	بررسی نوع نگرش معماری سنتی	معمار	بنای مطرح	مکان و سال ساخت
۱	معماری خوشبینانه نسبت به دستاوردهای مدرنیسم	کنزوتانگه	هتل آکاژاکا	توکیو (۱۹۸۳)
			خانه شیشه ای	فوکوئوکا (۱۹۹۱)
<p>تانگه بر معماری یادواره ای (monumental) بر اساس الگوی منطقی و پیش پنداشته معماری و شهرسازی پا فشاری می کند و مقیاس اغراق آمیز آثار او و حتی در شهرداری توکیو (۱۹۹۱) با ترکیبی یکنواخت و خشک، چارچوب و صحنه بسیار کنترل شده ای را به نمایش می گذارد که با پراکندگی جامعه کنونی ژاپنی هماهنگی ندارد.</p>				
۲	معماری بی دغدغه پست مدرنیستی	کازوهیروایشی	مجتمع آپارتمانی با نام یلی برای نسل ما	۱۹۸۶ کاناگاوا
				نوعی از معماری است که با وجود شکل پردازی های مختلف در واقع نمی تواند از محدوده زیبایی شناسی تزئینی فراتر رود.
۳	معماری تدافعی	بوشینوبو	ساختمان موزه ملی	چیبا Cheba (۱۹۸۳)
		آشیا	تاریخ ژاپن	
۴	معماری انعکاسی	آندو	خانه هوریوچی	اوزاکا (۱۹۷۹)
				...
<p>انعکاس دهنده دیدگاه های انتقادی معماران آنها نسبت به جامعه امروز ژاپن یا جهان ، و هم چنین نسبت به تکنولوژی برتر و ادعای عظمت آن در دنیای کنونی</p>				
۵	معماری هرج و مرج و آشفتگی جامعه امروز	ماکوتو و اتانابه	ساختمان مدرسه تکنیکال اوایاما	توکیو (۱۹۹۰)
		ما ساهارو	ساختمان کریمستال لایت	توکیو (۱۹۸۷)
۶	معماری عظمت کاذب تکنولوژی	تاکاماتو	ساختمان سینتاکس	توکیو (۱۹۹۰)
				در این نوع معماری عظمت و غرور تکنولوژی پیشرفته و ادعای آن در جهان امروز و حس حقارتی که گاه انسان ها در برابر آن در خود می یابند، دستمایه طراحی و موضوع انتقاد معمارانی است که به ارائه دیدگاه های خود در این خصوص می پردازند
۷	معماری بیانگر تناقض ها و تضادها	آراتا ایسوزاکی	برج هنری میتو	ایباراکی (۱۹۹۰)
			موزه ناگی موکا	او کایاما (۱۹۹۴)
<p>این نوع معماری که بهترین معرف آن آثار آرات ایسوزاکی (Arata Isozaki) است ، دارای رویکردی اندیشمندانه در بیان تناقضها و تضادهای موجود در جهان امروز است که ژاپن نیز جزئی از آن را تشکیل می دهد.</p>				
۸	معماری شناور	تویو ایتو	ساختمان برج باد	توکیو (۱۹۸۶)
				به کارگیری نوعی زبان صنعتی در بیان معماری است که می خواهد تفسیری از شرایط موجود در ژاپن ارائه دهد که در آن بیشترین واقع گرایی را به کار بندد و از انتقادات تند پرهیز کند.
۹	معماری طبیعت گرا	آندو	کلیسای روی آب	هوکایدو (۱۹۸۸)
		یتسوکو سه گاوا	مرکز فرهنگی شوناندایی	توکیو (۱۹۸۷-۹۰)
۱۰	<p>۱- رویکرد دیگر در معماری معاصر ژاپن به وجود آمده است که ناشی از تقلیل روز افزون محیط طبیعی در شهرهاست. این رویکرد با عنوان معماری طبیعت گرا را می توان به دو گروه تقسیم کرد.</p> <p>۲- طبیعت گرایی مصنوعی: ایجاد عناصر مصنوعی نمادین که به جای عناصر و عوامل طبیعی مانند باد ، آب ، درخت، تپه و مانند آن در ساختمانها و مجموعه های معماری خودنمایی می کنند، از ویژگی های اصلی این گرایش در معماری به شمار می روند.</p>			

منبع: یافته های تحقیق

بررسی آثار معماری مدرن ژاپن:

پاویون نمایشگاهی تپیا Tepia

این پاویون در سال ۱۹۸۹ توسط ماکی در شهر میناتو در توکیو طراحی و اجرا شد. در این بنا صفحات سنتی ژاپنی به نام شوچی به نحو جدیدی از نوعی فلز بسیار نازک و براق که دیدی محو را به داخل ایجاد می نماید، به کار رفته است. در اینجا مفهوم سنتی ژاپنی درباره فضای محجبه را بررسی می کند. (rendon, I. ۲۰۰۵).

شکل ۵ و ۴. پاویون نمایشگاهی تپیا Tepia منبع: www.architecture-history.org

۸-۳: مرکز تساوی حقوق زن و مرد (GEC) - مرکز برابری جنسیتی فوکوشیما

ماکی این بنا را در سال ۲۰۰۰ در شهر کوچک نیهوتمانسو در شمال توکیو طراحی کرد. استفاده از سایه های پنجره عمودی که در این پروژه نیمه بسته هستند، به افراد در ساختمان کمک می کند تا نسبت به محیط بیرون دید تاری داشته باشند. این فضای مرموز استفاده از مفهوم اوکو در طراحی خاص است. علاوه بر این استفاده از صفحات تیره و تلاش برای نزدیک شدن به مفهوم "میکاکور" و ایجاد ارتباط بصری بین فضاها از طریق صفحه های در هم تنیده مفهوم "ما" موارد دیگری است که ماکی برای ایجاد ارتباط بین معماری مدرن و معماری سنتی استفاده کرده است. در فضای داخلی، یک فضای عمومی سه بعدی به عنوان هسته اصلی ساختمان عمل میکند. عملکردهای مختلف هسته را احاطه کرده و حس فعالیت و زندگی را در اینجا ایجاد می کنند. (Levitt, Brendon ۲۰۰۵).

ساختمان در موقعیتی قرار دارد که توسط چهار باغ احاطه شده است. این باغ ها شبیه چهار باغ ایران است. این نوع دیدگاه در ایران، آسیای میانه و جنوب آسیا بسیار طراحی شده است. این باغ ها پر از گیاهان سبز و درختان متنوعی است. که از اتاق میانی در شرق قابل مشاهده است. از طریق باغها از طریق عینک های بزرگ نور در ساختمان پدیدار می شود.

شکل ۸ و ۹: مرکز تساوی حقوق زن و مرد منبع: www.architecture-history.org

۴-۸: ساختمان استودیوی معماری

کوئیچی کیمورا، متولد کوساتسو، شهری در قلب ژاپن، می توان نمونه ای شگفت انگیز از معماری معاصر را پیدا کرد که در استان شیگا در منطقه کینکی جزیره هونشو واقع شده است. ساختمان مورد بحث از نزدیک از فلسفه استودیوی معماری او پیروی می کند، که هدف آن آمیختن مینیمالیسم امروزی با سنت ها و صنعت هزار ساله ژاپن است. نتیجه یک تمرین استادانه و معتبر در معماری معاصر است که به طور منحصر به فرد و قابل توجهی خارج از معمول است.

شکل ۱۰ و ۱۱. ساختمان استودیوی معماری اثر کوئیچی کیمورا منبع: www.archilovers.com

اگرچه کوئیچی کیمورا از مواد مدرن امروزی برای طراحی خانه هایش استفاده می کند، اما از اشکال سنتی هماهنگ با نور و سایه برای ریختن مجموعه ای از حجم های هندسی استفاده می کند که حسی از درام و تأثیر را به پروژه می بخشد.

۹- بررسی اندیشه های معماران معاصر ژاپن در خصوص سنت و مدرنیته

گذشته و غنای فرهنگی و معماری و پر از معانی و مفاهیم سنتی ژاپن بر هیچکس پوشیده نیست، کیفیت های فضایی و توجه به فضا سازی ها از یک سو و همچنین پیوند عمیقی که این هنر غنی در دین دارد و از باورهای شینتو و بودیسم الهام می گیرد، از سویی دیگر ژاپن را به عنوان یکی از مراجع منحصر به فرد در طراحی معماری تبدیل نموده است. معماران معاصر ژاپن همواره معماری سنتی و آیینی خود را به عنوان یکی از مراجع طراحی مورد توجه قرار دهند و از میان این معماران سه معمار برجسته که تنها معماران ژاپنی برنده جایزه معتبر پریترکز می باشند؛ یعنی کنزو تانگه، فومیهیکوماکی و تادائو آندو، بیش از دیگران در آثارشان به معماری گذشته ژاپن رجوع داشته اند. لذا بررسی این دست از پروژه های این معماران می تواند شیوه و رویکرد هر کدام را در پیوند با معماری سنتی آئینی ژاپن، فراهم آورد. جدول شماره ۷ به طور کلی مشخصات این سه معمار، عوامل اثر گذار بر کلیت معماری آنها و پروژه هایی را که در آنها پیوند با معماری سنتی ژاپن دیده می شود، ارائه می دهد.

جدول ۷. مشخصات معماران و پروژه های با رویکرد سنتی آن‌ها

پروژه های با رویکرد سنتی	عوامل اثر گذار بر اندیشه معمار	فعالیت های دانشگاهی	محل تولد	سال تولد	مشخصات
پایون ژاپن در نمایشگاه سویل - معبد آب-	استفاده از بتن نمایان بر سطوح ساختمانها، رویکرد ترکیبی در طرح ها (فرم گرا+ مفهوم گرا- توجه به خلوص فضایی در طرح- بازشناسی و طرح حیاط های مرکزی برگرفته از خانه های سنتی اوزاکا- استفاده از سمبولیسم بطور مثال در استفاده از نماد گل نیلوفر آبی و ورودیهای نمادین باغهای پای	علاقه به چوب و کار مدرس دانشگاههای برکلی پنسیلوانیا MIT و بیل	اوزاکا	۱۹۴۱	تادائو آندو
موزه یادبود صلح هیروشیما- کلیسای سنت مری- مجموعه المپیک توکیو- استانداری کاگاوا-	فرم های ساده ، فضاها و نماها باید منطقی باشند شروع معماری متأثر از لوکوربوزیه، اولین کسی که بطور جدی سعی در تحلیل جایگاه ستون در معماری سنتی ژاپن	استاد یار دانشگاه توکیو، استاد دانشگاه هاروارد	لامباری	۱۹۱۳	کنزو تانگه
پایون نمایشگاهی تپیا- سالن کنگره سالزبورگ- آزمایشگاه رسانه ای MIT- مرکز تساوی (حقوق زن و مرد)	متأثر از مفاهیم سنتی- استفاده از مفاهیم خاص مانند اوکو، ما و میکاگور- استفاده از فضاهای خالی و حد فاصل و توجه به مفهوم ما- شرایط ارتباط با محیط زیست و ارتباط شهرها با طبیعت- توجه به سادگی در طراحی خاص	استاد یار دانشگاه واشنگتن- استاد دانشگاه توکیو	توکیو	۱۹۲۸	فومیهیکوماکی

(منبع: نگارندگان)

کنزو تانگه

پس از پایان جنگ جهانی دوم، ژاپن شاهد تغییرات شدیدی در بسیاری از عناصر مهم جامعه از جمله اقتصاد، دولت و حتی بسیاری از هنجارهای اجتماعی بود. علاوه بر این تغییرات بسیار، دنیای فیزیکی، ساخته دست بشر، اطراف ژاپنی ها شروع به بازسازی به روش های جدیدی کرد، که برخی از آنها به شدت تحت تأثیر دنیای غرب بودند. پروژه های معماری شروع به تبدیل شدن به ترکیبی از عناصر گذشته و آینده کردند و حتی شکل های جدید و هیجان انگیزی به خود گرفتند.

یکی از این معمارانی که چشم انداز معماری را در ژاپن پس از جنگ تغییر داد، کنزو تانگه، یک برنامه ریز شهری و استاد اهل ساکای ژاپن بود. تانگه، دانش آموزی کمتر از حد متوسط در دبیرستان، در ابتدا به دلیل عملکرد پایینش در ریاضیات و فیزیک از ورود به دانشکده معماری دانشگاه توکیو منع شد (واتانابه، ۲۰۰۳). کنزو تانگه که نزدیک به دو سال روی تحصیلات خود سخت کار کرد و فلسفه و معماری غرب را مطالعه کرد (به ویژه معمار فرانسوی-سوئیسی لوکوربوزیه که به شدت بر کار او تأثیر گذاشت) سرانجام در مدرسه پذیرفته شد (واتانابه ۲۰۰۳) در حالی که معماری تانگه در طول دهه های ۱۹۶۰، ۱۹۷۰ و پس از آن به شدت تکامل یافت، با انتزاعی تر شدن آثارش، این دوره بلافاصله پس از جنگ دهه ۱۹۵۰ است که نمونه هایی برای سبک ترکیبی معماری او ارائه می دهد.

«سنت گرایی مدرن» تانگه نشان دهنده کل جامعه ژاپن پس از پرتاب بمبها - رویارویی و آمیختگی با جهان غرب است. در حالی که تانگه نیروی محرکه بسیاری از پروژه های مرمتی در هیروشیما و ناکازاکی در دهه ۱۹۴۰ بود، کار او در دهه ۱۹۵۰ کاملاً ترکیب معماری سنتی ژاپنی را با حوزه در حال توسعه «سبک بین المللی» نشان می دهد، نوعی معماری که حجم معماری را در اولویت قرار می دهد. ساختار بر روی توده - با تأکید بر فضاهای باز و مصالح صنعتی.

سبک تانگه چنان با چشم انداز تغییر ژاپن در آن زمان طنین انداز شد، به طوری که در سال ۱۹۶۰ از او خواسته شد تا یک طرح شهری برای توکیو ارائه دهد، طرحی که انتخاب سبک او از ترکیب ترکیبی را در اولویت قرار می داد (تیم کنزو تانگه ۱۹۶۰). تصاویر موجود در این مجموعه ادغام فرم های معماری را در طول زندگی اولیه تانگه از طریق دو پروژه اولیه او نشان می دهند: «محل اقامت» و «دفتر دولتی استانی کاگاوا». نمای بیرونی و داخلی هر دو ساختمان شامل روش هایی است که تانگه عناصر را از معماری سنتی ژاپن و همچنین از عناصر تجربی و منحصر به فرد در غرب به عاریت گرفته است. اگرچه کنزو تانگه شروع به آزمایش با اشکال مختلف معماری کرد (مخصوصاً متابولیسیم که

ساخت ساختمان‌های بزرگ را با رشد بیولوژیکی ارگانیک ادغام می‌کرد) بلکه به عنوان نمونه‌ای از بازسازی غربی که ژاپن پس از جنگ با آن مواجه شد (جاسمی، عبدالله، ۱۴۰۱)

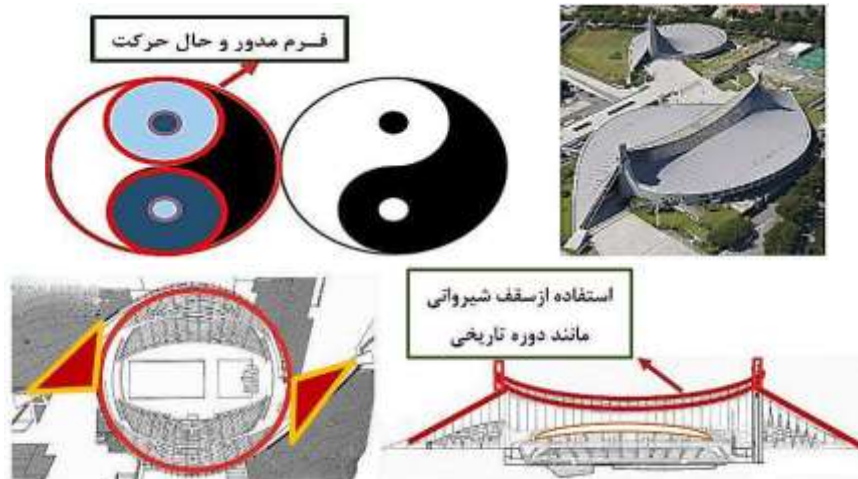
تاریخی سازی و عظمت جزمی تانگه می‌تواند با طرح‌های یادمان غیرتاریخی، اسرار آمیز و بسیار حس برانگیز تا کاماتسو مقایسه کرد. هر دو در حالی که عمیقا از ناامیدی شرایط شهری که به تصویر کشیده اند خسته اند با وجود این قصد دارند با آن ستیز کنند، اما در واقع به نظر می‌رسد که هردوشان از همین شرایط هم بهره بگیرند و هم به آنها کمک کنند، کارهای او در برگزیده زیبایی شناختی یادمانی از برخی الگوهای اسرار آمیز، به دقت ساخته شده و مکانیکی بیش از بزرگ یا اشیاء تشریفاتی را در برمی گیرد که اوج نهایی بیان شان تلاش در علبه و فراتر رفتن از هر چیز اطراف خود دارند که به معنای جبران ناممکنی آینده معماری در شهرهم هست.

اگرچه همواره از تانگه به عنوان پدر معماری مدرنیسم ژاپن یاد می‌کنند اما خود او بارها به مقوله‌ی استفاده از مفاهیم معماری سنتی ژاپنی در کارهای خود اشاره کرده است. همچنین کارهای اولیه‌ی او نظیر بنای یادبود هیروشما در مرکز صلح هیروشوما و دفتر فرمانداری کاگاوا که باز آفرینی بتنی از فرمهای سنتی معماری ژاپنی هستند. پروژه‌های کوچکتر و فردی کنزو تانگه بازتاب بازگشت او به زیبایی شناسی جنبش مدرن متاخر است، همانطور که در ساختمان انجمن هنرهای زیبای مینیاپولیس، مینه سوتا (۱۹۷۴)، ساختمان هانای موی در توکیو (۱۹۷۸) و شاهزاده آکاساکا دیده می‌شود. هتل، توکیو (۱۹۸۲) علاقه کنزو تانگه به سنت‌های قدیمی ژاپنی است که بسیاری از اصول زیبایی‌شناختی او ریشه در آن دارند

شکل ۱۲ و ۱۳. المان یادبود در مرکز صلح هیروشوما
www.gpsmycity.com/tours/hiroshima-peace-memorial-tour-۳۹۴۲.html

کنزو تانگه تالارهای المپیک (۱۹۶۴) را برای مسابقات المپیک توکیو ساخت نوتزن و وستون ۱۳۹۱ سقف این مجموعه یادآور فرم نماد کهن ژاپنی به نام تومو ای می باشد که نشانی از موفقیت در ژاپن کهن بوده است (شکل ۱۴). (امیرخانی و همکاران ۱۳۸۷: ۲۸).

شکل ۱۴. مقطع سالن‌های ورزشی المپیک توکیو (جاسمی و همکاران، ۱۴۰۱)

فومیپهیکو ماکی

فومیپهیکو ماکی از معماران معاصر هستند که تحت تاثیر معماری لوکوربوزیه بوده اند. آنها معماری سنتی خود را رها نکرده و آثار خود را بر اساس مفاهیم سنتی ژاپن طراحی می‌کنند به نوعی می‌توان گفت سبک معماری ایشان ترکیبی از سنت و مدرنیته است. ماکی دارای رویکردی مفهوم گراست. در آثار فومیپهیکو ماکی نیز فرم‌ها به گونه‌ای در هم آمیخته می‌شوند که در نهایت فضایی پویا مستقل و انعطاف پذیر به وجود می‌آورند، ماکی نیز از مصالح مدرن استفاده می‌کند و او به طراحی انسان محور تاکید ویژه‌ای دارد. ایشان در خلق آثارشان معماری سنتی ژاپن را حفظ نموده و با به کار گیری دانش گذشته معماری مدرنی را به وجود آورده اند که در آن بناها زیبا ساده و در عین حال پرجنب و جوش هستند و با استفاده از مصالح مدرن و ترکیب آن با مصالح سنتی جوی غیر قابل توصیف ایجاد کرده اند تا به این وسیله از معماری بومی خود در دوران معاصر نهایت استفاده را کرده باشند. سبک معماری ماکی را می‌توان مدرنیسمی که منعکس کننده منشاء

ژاپنی است دانست. در نتیجه با تامل در آثار معماران ژاپن می توان از تجربیات این معماران شرقی در استفاده از مدرنیته و ترکیب آن با معماری بومی، حتی در کشورهای دیگری که همچون ژاپن دارای پیشینه معماری هستند استفاده نمود (ترابی، روحی ۱۳۹۴). مطالعه آثار فومیهیکو مکی مطابق با فضاهای معماری ادیان سنتی ژاپن و اصول طراحی آنها وجود مفاهیم غیر فیزیکی مانند اوکو، ما و میکاکور را نشان می دهد. مکی توانسته است این مفاهیم را در آثار خود تجلی دهد. علاوه بر این، تجزیه و تحلیل این آثار نشان میدهد که مکی به سه مفهوم توجه زیادی داشته و از نگاه مفهومی برخوردار بوده است. در آثار او در این دوره، ساختار فیزیکی ابزاری را برای بیان مفاهیم و معانی در کارهایش بدست می آورد. درست است که بگوییم، مکی در این دوره معماری است که به معنا توجه میکند. به عنوان مثال، مفهوم اوکو در GEC با صفحات شوخی و در مرکز اسماعیلی با صفحه توری دارهای شوخی و در سالزبورگ با سایه های پنجره عمودی ساخته شده است. بنابراین، می توانیم ببینیم که یک مفهوم در ساختارهای مختلف و در ساختمان هایی با عملکردهای مختلف ظاهر می شود. (۱۴۰۰، محمدیکی، اندیشه؛ مجید شهبازی).

به طور کلی روش های ترکیبی از معماری مدرن و سنتی ژاپن در آثار مکی را به طور خلاصه به شرح ذیل ذکر می گردد. استفاده از مفاهیم خاص مانند اوکو، ما و میکاکور - استفاده از صفحات مات و تلاش برای رسیدن به مفهوم می کاکور - استفاده از فضاهای خالی و حد فاصل و توجه به مفهوم ما - طراحی فضا بر اساس تکنیک های سنتی ساخت و ساز در باغ ها و معابد - شرایط ارتباط با محیط زیست و ارتباط شهرها با طبیعت - توجه به سادگی در طراحی خاص.

تادائو آندو

تادائو آندو، معروف ترین معمار معاصر ژاپن و از برجسته ترین معمارانی است که می توان نام برد، وی واسطه شرق و غرب است و از با نفوذترین معماران سبک پست مدرن است. تادائو در ۲۸ سالگی قبل از بازگشت به اوساکا و باز کردن دفترش، در دانشگاه های توکیو، هاروارد و دانشگاه کلمبیا به عنوان استادیار فعالیت داشت. تادائو آندو واسطه ای میان شرق و غرب است و بتن را با این وجود که از مواد جدایی ناپذیر جنبش مدرن اروپاست، در جهت نشان دادن زیبایی شناسی شرقی به کار می برد. تادائو اولین تمرین معماری خود را در سال ۱۹۶۹ در اوساکا آغاز کرد و تاکنون بیش از صد و پنجاه پروژه معماری را طراحی کرده است. مصالح معماری تادائو آندو، بتن خام، خورشید، آسمان، سایه و آب است یا به عبارت بهتر، فضا. تأکید او بر این نکته است که استفاده کنندگان از بنا باید طبیعت را تجربه و احساس کنند و اینها همه ریشه در سنت منطقه ای زیستگاه او - کازای - دارد.

آندو می نویسد هدف من از طراحی، انتقال مفهومی غنی به فضاها از طریق عناصر طبیعی و ابعاد متعددی از زندگی روزانه است. چیزهایی مثل نور و باد تنها زمانی معنی دارند که در داخل خانه با شکلی بریده از جهان بوجود آمده باشند. این طرز برخورد چیزی سواي برخوردی که در هایکو ی ژاپنی تصور می شد نیست بلکه به همان اندازه شاعرانه و الهام بخش است و به همان اندازه انتقادی سطحی و دنباله روی بیش از پیش سبک زندگی معاصر است. این ناسازه خالص که به موجب آن، کلیت طبیعت برای حفظ موجوداتش تکه تکه شده هنوز هم در طراحی نیمه دهه ۱۹۸۰ آندو آشکار است. البته ساختمان تایم (۱۹۸۴)، کلیسای روکو (۱۹۸۵)، یا ساختمان پورت آیلند جون (۱۹۸۵)، سایت های دست و دل بازتری از ساختمان های اسلاف شان در دهه ۱۹۷۰ دارند و همچنین به گونه مثبت تری به چشم انداز اطراف یا محیط شهری پاسخ می دهند. با وجود این، در حالی که معماری او به گونه ای تردید ناپذیر بازتر، کمتر تحریک آمیز و غالباً همچنین کمتر غم انگیز از معماری پیشین او شده است ولی آندو، از صافی گذراندن طبیعت و شهر را به گونه ای که آنها را در ساختمان هایشان معرفی می کند، ادامه می دهد. با شیوه دیوارهای لایه بندی شده و با شکاف ها و دیوارکشی های ناقص و گشودگی های کاملاً متمرکز - مهم ترین دخالت های طراحی آندو - طبیعت و سایت، با از دست دادن ظاهر بومی شده شان به کلی تغییر داده شده اند یا معماری سازی شده اند، در عین حال معماری او به قالبی نفوذ پذیر از فضاهای مبهم تبدیل شده است. طبق برداشت تادائو آندو، ساختمان بر اساس درک تضاد بین فرهنگ و طبیعت است. او طبیعت را در برابر بی اهمیت جلوه دادن گرایش های فرهنگ توده معاصر و نیز شهر میلیونی قرار می دهد. او بطور کلی، گیاه را از کارش و کاری که به قول فرامپتون از طریق درک و فهم پیش می رود و اینکه از کاشتن گیاه همواره به عنوان وسیله ای ارزان برای بهبود بخشیدن استفاده شده است کنار می گذارد، یعنی به عنوان نوعی زیبایی سازی خیال انگیز وضعیت سترونی جور دیگر، البته نه خوشایند. بدین لحاظ از نظر آندو، طبیعت بیشتر به مشابه فضای تهی تبیین می شود تا اینکه با تصورات "وام گرفته" از طبیعت نشان داده شود. طبیعت آندو در کارهایش دزدکی رفت و آمد می کند و معنی اش را از طریق شکافی که وجود دارد و یا تعدا می گشاید بین کارکرد و معماری به دست می آورد. (جوئد و همکاران، ۱۳۷۵)

معماری تادائو آندو، معماری نفی و انکار است. او جامعه مدرن و جهانی بودن را نفی می کند معماری آندو حاصل ارتباطی است که بین این عناصر وجود دارد. برای آشنایی و شناخت بیشتر، کارهای آندو را بر اساس ساختار و کالبد به سه بخش معماری یگانه انگاری، دو گانه انگاری و کثرت گرایی تقسیم بندی می کنیم. تادائو آندو از زمانی که در سال ۱۹۷۰ کارگاه اختصاصی خودش را راه اندازی نمود تا کنون بیش از ۱۵۰ پروژه معماری داشته است. از جمله آثار شاخص تادائو آندو می توان به موارد زیر اشاره نمود: موزه هنر چیچو - خانه کوشینو - استادیوم جدید بین المللی ژاپن - کلیسای نور - کلیسای روی آب که در عین اینکه بسیار ساده است اما از مشهورترین و شاخص ترین آثار او به شمار می رود. (www.arel.ir/fa/Pages-View-۷۳.html)

در جدول زیر (۸) برخی از ویژگی های مهم در معماری سنتی ژاپن که در معماری مدرن تبلور نمود پیدا کرده اند آورده شده است.

جدول ۸. بررسی ویژگی های مهم در معماری سنتی و مدرن ژاپن

معماری معاصر	معماری سنتی		
 <p>سمت چپ: ستون دایکاکو با شیرا در یک ساختمان ژاپنی</p> <p>نقش ستون و تیر در معماری یک خانه ی ژاپنی</p> <p>شکل گیری فرم ساختمان بومی ژاپنی توسط سازه ی تیر و ستونی چوبی</p>	 <p>سقف های شیروانی دیوارهای مرتفع و ستونها نشان از قدرت ژاپن قدیم</p>	<p>معماری ژاپن پیوندی عمیق و منطقی با طبیعت برقرار نموده است تقریباً تمام مواد ساختمانی ریشه گیاهی دارند چون که درجه حرارت، آب و هوای مرطوب باعث شده است که ۹۰ درصد جزایر ژاپنی تحت پوشش گیاهی قرار گیرند. الوارهای گونه های مخصوص همانند گیاهان مخروطی برای ساخت اسکلت و استخوان بندی ساختمان و از درختان برگریز چون بلوط، شاه بلوط برای تزیینات منزل در معماری سنتی استفاده می شده است کاغذ استفاده شده از درخت توت برای کاغذ درهای کشویی (شوجی) مورد استفاده قرار می گرفته است. بوریا (کف پوش) تاتامی مهمترین کف پوشی بود که از پوشال برنج کوبیده و در درون بوریا بافته شده از نی قرار می گرفت بکار می رفت. از سنگ در پی و پای ستون های چوبی استفاده می کردند. از گل رس استفاده های فراوانی می شد علاوه بر کاربرد در روکش دیوارها برای ساخت یک نوع کاشی، جهت سقف نیز مورد استفاده قرار می گرفت</p>	<p>۱</p> <p>مواد و مصالح طبیعی و هماهنگی با محیط اطراف</p>
  <p>ایده های سنتی نظیر استفاده از صفحات افقی و نام پیش آمده در ترکیب با روشهای جدید متحرک نشان دادن یک تصویر روی سطح همچون تصاویری که روی برخی از خط کشها در گذشته بصورت چند بعدی دیده می شد</p>	 <p>در معماری ژاپن تطابق کالبد طرح با کالبد آن چه در مقیاس بنا و چه در مقیاس مبلمان، یک اصل مهم بشمار می رود. طراح هر جز را با توجه به کارکردی که بر آن مترتب است به گونه ای خاص شکل می دهد. از دیگر نکات قابل تامل در معماری ژاپن شناخت مخاطب یا استفاده کننده پیش از شروع طراحی است. ویژگی های فیزیولوژیکی و روان شناختی بر مبنای رده سنی استفاده کننده از فضا شناخته می شود طراحی مطابق با نیازهای جسمی و روحی، عامل مهمی در موفقیت طرح ها و رضایت و آسایش استفاده کننده کنندگان است. مبلمانی که برای انسان طراحی می شود بی شک هماهنگ با جسم اوست و لذا سن انسان نیز در آن تاثیر گذار بوده است.</p>	<p>۲</p> <p>کارکرد گرای و مطابق با تناسب</p>	
 	 	<p>طرح های معماری سنتی ژاپن تمایل به سادگی و عدم پیچیدگی دارند. استفاده از خطوط ساده، فرم های هندسی ساده و سادگی در جزئیات سازه ها، به ایجاد توازن و هماهنگی در طرح ها کمک می کند. معماران ژاپنی همواره در تلاشند که محتوا و موضوع را با حداقل اجزا در میان بگذارند.</p>	<p>۳</p> <p>سادگی و مینیمالیسم</p>
 	 	<p>معماری سنتی ژاپن با استفاده از رنگ های آرام و طرح های مینیمال، فضاهایی را خلق می کند که در آن آرامش و سکوت حاکم است. این احساس آرامش و تمرکز از طریق استفاده از نور طبیعی، طراحی آرام بخش باغچه ها و فضاهای مناسب استخراج می شود.</p>	<p>۴</p> <p>آرامش و سکوت</p>

(ماخذ: یافته های تحقیق)

نتیجه گیری

شکی نیست که بسیاری از چیزهایی که امروز شهرهای ژاپنی را شبیه شهر فرنگ می سازد، ریشه شان در توسعه و پیشرفت های تاریخی معماری و شهرسازی یافت می شود. باوجود این، به رغم تشابه های ظاهری شان، تمایز مهمی بین دوران پیش از مدرن یا عصر ادو و دوره معاصر گرایش های شهری مصرف گرا در ژاپن وجود دارد. از ابتدای سال های ۱۹۷۰ تعداد زیادی از معماران که در حال جستجوی جایگزین هایی برای نمادهای جهانی از دست رفته هستند در چیزی که به طور کلی به عنوان بازی زبانی مشهور بود، راه افراط پیش گرفته اند. لذا آنها در ابداع سبک ها، فرم ها و معانی جدید برای ساختن ویژگی های شخصی خود که هیچ گاه پی نبرده اند که در آنها واقعا فقط به هرج و مرج شهری افزوده اند، مستأصل هستند. ژاپن تا جایی که توانسته به رشد صنعت و فناوری های نوین پرداخته و امکان تفاهم با مدرنیته را برای خود فراهم ساخته است. اما، همین سرزمین هنگامی که به عنوان یک کشور شرقی مورد بررسی قرار می گیرد، گسست ها و بحران های خود با مدرنیته را به خوبی آشکار می سازد. دو تن از اندیشمندان برجسته ژاپن در این باره نکات قابل تاملی را مطرح می سازند که می تواند به عنوان شاه کلیدی در فهم این موضوع به ما کمک کند. هاجیمه ناکامورا می نویسد: مردم ژاپن در تقلید زبردست و در ابداع ناتوانند و سعی نمی کنند فرهنگ بیگانه را از طریق مطالعه انتزاعی اصولی و ساختار کلی آن بفهمند. آنان فقط عناصری را می پذیرند که بتوان

استفاده عملی از آنها کرد. در همین راستا فیلسوف معاصر ژاپنی تومونوبو ایمامیچی در گفت و گو با یکی از اندیشمندان معاصر ایران در باب چگونگی اخذ فناوری از غرب اعلام می دارد که ما فرآیند را می گیریم و فرآورده را رها می سازیم.

در پژوهش حاضر، نگارنده با بررسی های توصیفی - تحلیلی که بر اساس منابع متعددی صورت گرفت، به این نتیجه رسیده است که هنر معماری، به عنوان نمونه‌ای از همزیستی هماهنگ سنت و نوآوری، نشان‌دهنده تحول همراه حفظ فرهنگ بومی است. بی تردید معماران معاصر ژاپن همانند تادائو آندو، فومیهیکوماکی و کنزو تانگه بیش از دیگران سعی کردند که در آثارشان پیوندی با مفاهیم سنتی داشته باشند. این معماران با بکارگیری مواد پیشرفته موفق شده اند با جامعه صنعتی و مصرفی مخالفت کنند به عنوان نمونه ما می توانیم نوعی زبان بومی صنعتی شهری جدیدی را شاهد باشیم که شق هدفمندی از طرح شهر میلیونی را نوید می دهد معماری سازی طبیعت جنبه ای از کارهای معماری مثل آندو، ایتو و هاسه گاوا است که ساختمان هایشان با مواد نازک و سبک نه تنها فرم های طبیعت را به یاد می آورد بلکه عناصر طبیعی را نیز پذیرا هستند با کاربرد خاص عناصر تولیدی به دست صنعت، مانند تورهای فلزی با بافتی نرم و لطیف و جز آن، به طبیعت و نه به سادگی و به عنوان جهانی آرمانی و پیشنهاد فرار از واقعیت های حاد امروزی نزدیک شده اند، بلکه تقریباً به عنوان هم پیمانی که با این شرایط رویارو می شوند و آن را نشان می دهند. زمانی که معماری ژاپن را بررسی می کنیم به این نتیجه می رسیم که کیفیت های فضایی متفاوت و مفاهیم عمیقی که با یکدیگر ترکیب شده اند نشان از آن دارد که به وسیله مصالح خاصی مانند چوب و... فضاسازی خاصی انجام داده اند و که با محیط هماهنگی خاصی دارند. به طور مثال طبق برداشت تادائو آندو، ساختمان بر اساس درک تضاد بین فرهنگ و طبیعت است.

می توان نتیجه گرفت معماران معاصر ژاپن همواره معماری سنتی این کشور را به عنوان یکی از مراجع طراحی مورد توجه قرار داده اند در میان معماران ژاپنی آندو به نظر بیش از دیگران در راستای ایجاد پیوند با اصول معماری گذشته این کشور گام نهاده است البته در رابطه با چگونگی ایجاد این پیوند نگرش های متفاوتی در طول تاریخ معماری ژاپن وجود داشته است که از این میان می توان به دیدگاه فرم گرای کنزوتانگه با دیدگاه مفهوم گرای فامیهیکوماکی اشاره نمود. لکن نحوه ی نگرش آندو به گذشته معماری ژاپن نگاهی ترکیبی فرم گرا و مفهوم گرا می باشد که مصادیقی از آن در مقاله حاضر مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

در پایان می توان اظهار داشت که ژاپن کشوری است که توانسته با حفظ سنتها و ارزش های خود تبدیل به یک کشور صنعتی شود و با حفظ مبانی فکری شرقی و خاص ژاپن جزء بیشتررفته ترین کشورهای جهان به شمار آید.

عناصر سنتی مانند تشک تاتامی و صفحه شوچی در کنار مبلمان و فناوری مدرن جای خود را پیدا می کنند. این ترکیب فقط یک موضوع طراحی نیست، بلکه بازتابی از یک فلسفه عمیق تر است. این مظهر ارزش ژاپنی "wa" یا هارمونی است، اصلی که نه تنها هنر و طراحی بلکه هر جنبه ای از زندگی در ژاپن را هدایت می کند. خانه مدرن ژاپنی، با تلفیقی از قدیمی و جدید، یک اثر هنری زنده است که در آن هر عنصر، از چیدمان گرفته تا انتخاب مواد، تعهد به تعادل، سادگی و زیبایی را منعکس می کند.

معماری ژاپن مانند هر جنبه دیگری از فرهنگ ژاپن سابقه طولانی دارد. معماری ترکیبی از تأثیرات چینی و نوآوری های ژاپنی است. روش های سنتی معماری بر اساس روش های چینی ساخت چوب است. معماری ژاپنی بیش از آنکه به تزیینات سطحی بپردازد، مشغول فرم است. طیف گسترده ای از سبک های معماری سنتی ژاپنی، از جمله معبد، زیارتگاه، چای خانه (سوکیا)، خانه روستایی (مینکا)، خانه شهری (ماچیا)، قلعه و عمارت اشرافی وجود دارد. چیزی که در این کشور موضوع بحث است تأثیر هویت آن بر معماری امروز و در بحث کلی تر تمام ابعاد زندگی آنهاست و ایجاد تعادل و تعامل بین سنت و پیشرفت فناوری آن سرزمین جالب می باشد. یکی از بارزترین و مشهورترین مشخصه های آن این است که معماران سبک مدرن ژاپنی که از بزرگان این سبک شناخته می شوند در عین حال آثارشان تحت تأثیر سنت ژاپنی نیز قرار دارد. در کل معماری تاریخی ژاپنی غالباً بر پایه ی چهار حوزه معابد، قلعه، کاخ های مسکونی شخصی و بناهای سرگرمی بنا شده است. معماری شاخص ژاپنی ها که در دنیا معروف گردیده، بر گرفته از فرهنگ منسجم و به هم پیوسته ای است که در دوره های مختلف زمانی، حتی پس از تغییرات بنیادین دوره مدرن سعی در حفظ شاخصه های تاریخی خود داشته و سنت های زیستی خود را کمابیش ادامه داده است و نشان از آن دارد که اصل و ریشه های معماری و فرهنگ سنتی ژاپنی پیوند ژرفی با کلیت جهان هستی دارد و دارای عمق معنایی و مفاهیم عمیق و متفاوتی است که در معماری معاصر تجلی و تبلور یافته است. در دو دهه اخیر، معماری معاصر ژاپن از بالاترین تحسین بین المللی برخوردار بوده است و معماران ژاپنی متعددی برنده معتبرترین جایزه معماری (پریتزکر) شده اند و این ها همگی شواهدی بر درک درست ارتباط هوشمندانه بین سنت و مدرنیته در آثار معماری این کشور می باشد که بی شک، رسالت تاریخی مردم ژاپن این است که از زیبایی و هنر تجلیل کنند.

منابع

- احمدیان، قدرت و نوری مختار (۱۳۸۹) مدرنیته محل تضارب آرا مطالعات سیاسی.
- اسمعیلی، فهیمه، امید دژدار، محمد مهدی زبردیان، تبیین معیارهای سنجش «هویت» در بررسی تطبیقی سیر تحول معماری معاصر کشورهای هند، ژاپن و ایران، نشریه معماری و شهرسازی آرمانشهر، شماره ۲۵، زمستان ۱۳۹۷.
- اعتضادی، لادن، ذن و معماری ژاپن، نشریه صفا، بهار، تابستان ۱۳۷۹، دوره ۱۰، شماره ۳۰.
- امیرخانی، آرین، رنجبر، احسان، پورجعفر، محمدرضا. بررسی چگونگی بکارگیری مفاهیم و آداب سنتی-آیینی در خلق فضاها و آثار معماران معاصر ژاپن. باغ نظر، ۱۳۸۷.
- آشوری، داریوش، (۱۳۹۳) تعریف ها و مفهوم فرهنگ. تهران: انتشارات آگاه.
- آقابابایی، ساشا و خانلو، نسیم، ۱۳۹۵، تحلیل آثار طراحی کنزو تانگه با رویکرد تاثیرپذیری از سازه‌ی معماری سنتی ژاپنی، کنفرانس بین المللی مهندسی شهرسازی، عمران، معماری، قم.
- آقاجری، هاشم (۱۳۸۰) دیالوگ سنت و مدرنیته بازتاب اندیشه.
- ترابی، ز، روحی، ح. بررسی تطبیقی آثار معماری تادائو آندو و فومیهیکو ماکي، کنفرانس بین المللی عمران، معماری و زیرساخت های شهری، تبریز، ۱۳۹۴.
- جاسمی، عبدالله، کاظم زاده محمد علی، میردريکوندی رائف صبا، معماری شناسی سال پنجم زمستان ۱۴۰۱ شماره ۲۵.
- جعفری، سیده ستاره و صلواتیان سیده مامک و صادقی هادی ۱۳۹۹ بررسی تحولات معماری معاصر ژاپن در سالهای پس از جنگ جهانی دوم، معماری شناسی سال سوم، شماره ۱۴.
- جودت، محمدرضا ۱۳۷۵ معماری قدیم و جدید ژاپن مجموعه مقاله های معماری و شهرسازی چاپ اول، انتشارات آرين تهران
- حجت، عیسی (۱۳۹۳) سنت و بدعت در آموزش معماری تهران انتشارات دانشگاه تهران، چاپ دوم.
- حقیقی، شاهرخ (۱۳۸۳) گذار از مدرنیته نیچه فوکو لیوتار دریدا تهران آگاه.
- خانلری، الهام و لیلیا میرسعیدی ۱۳۸۹ تعامل سنت و مدرنیسم در معماری زاین اولین همایش معماری و شهر سازی معاصر (میانی و مصادیق معماری و شهر سازی).
- زارعی، محمد ابراهیم، آشنایی با معماری جهان، چاپ سیزدهم انتشارات فن آوران، تهران، ایران ۱۳۸۹.
- سلطان زاده، حسین (۱۳۸۳) بازتاب سنت در معماری مساجد معاصر (تهران) معماری و فرهنگ، ۲۰، ۱۴۶، ۱۴۱.
- صادقی پی، ناهید. (۱۳۸۸). تاملی در معماری سنتی. صفا، ۱۸(۴۸)، ۷-۱۶. <https://sid.ir/paper/fa94349SID>
- عسکری زاده ماسوله، اروشا و محسن روشن ۱۳۹۴ ارتباط الگوهای معماری خانه های ژاپن و گیلان و تحولات آن طی زمان کانون سراسری انجمن های صنفی مهندسان معمار ایران همایش بین المللی عمران معماری شهرسازی در هزاره سوم، تهران
- عطایی همدانی، محمدرضا، تجلی مفاهیم سنتی در معماری معاصر (بررسی مبانی نظری و آثار معمار ژاپنی کنگو کوما، نشریه معماری شناسی، سال اول، شماره ۶، اسفندماه ۱۳۹۷.
- علاقمند، سپیده و صالحی سعید و فرهنگ مظفر (۱۳۹۶) مطالعه تطبیقی معماری و محتوای مدارس ایران از دوره سنتی تا نوین باغ نظر.
- فورایاما، ماسائو، تادائو، آندو، تحلیل آثار اندیشه ها و دیدگاه ها، ترجمه حمید محمدی، محمد علی اشرف گنجوی، نشر خاک، اصفهان.
- مازندرانی، مهسا و اصغر زاده، علی ۱۳۹۷، مطالعه تطبیقی تأثیر سنت و طبیعت در معماری خانه های بومی ژاپن و گیلان پنجمین کنفرانس ملی دستاوردهای اخیر در مهندسی عمران معماری و شهرسازی.
- محمدیکی، اندیشه و شهبازی، مجید، ۱۴۰۰، تعامل سنت و مدرنیسم در آثار فومیهیکو ماکي، کنفرانس ملی معماری، عمران، شهرسازی و افق های هنر اسلامی در بیانیه گام دوم انقلاب، تبریز، ۱۲۵۱۶۵۷، <https://civilica.com/doc/1251657>
- مختاری طالقانی، اسکندر (۱۳۹۰) میراث معماری مدرن ایران تهران دفتر پژوهشهای فرهنگی.
- نصر، سید حسین و آرام احمد (۱۳۵۹) علم و تمدن در اسلام تهران خوارزمی.
- نقی زاده، محمد (۱۳۷۹) رابطه هویت سنت معماری ایران با مدرنیسم و نوگرایی هنرهای زیبا.
- نیک فطرت، مرتضی، عشقی صنعتی، حسام، درآمدی بر معماری ژاپن، سال چاپ ۱۴۰۱، انتشارات فکر نو.

- Abedi, M. & Soltanzadeh, H. (۲۰۱۴) - The Interaction between Tradition and Modernity in Contemporary Architecture of Persian Gulf States: Case Study of United Arab Emirates. International journal of research in humanities and social studies, ۱(۱), ۲۴-۳۴.
- AIArchitect. [۲۰۰۵], *Japanese Modernist Master Kenzo Tange Dies* [online]. American Institute of Architects. Available from:
- Bognar Botond "Kengo Kuma, Selected Works" Princeton Architectural Press, ۲۰۰۵
- Bognar Botond "Material Immaterial: The New Work of Kengo Kuma" Princeton Architectural Press, ۲۰۰۹
- Dal Co Francesco, (۱۹۹۶), Tadao Ando Complete Works. Phaidon Press Limited
- Levitt, Brendon (۲۰۰۵) "veiled sustainability: The screen in the work of fumihiko maki.
- rendon, I. (۲۰۰۵). "Veiled Sustainability The Screen in the Work of Fumihiko Maki." International Journal of Journal: Places, ۱۷(۲).
- Treib, m. (۲۰۱۵). "JAPANESE ARCHITECTURE." Journal of the Society of Architectural Historians, Vol. ۴۸, No. ۳, pp. ۳۰۴-۳۰۷.
- Inna Zayats. (۲۰۱۵). The History of Mills in Russia in the Context of Architectural Traditions, Procedia Engineering, ۱۱۷, ۶۹۶-۷۰۵.
- www.arel.ir/fa/Pages-View-۷۲.html
- www.archilovers.com/projects/۱۵۸۵۹۳/courtyard-house.html

- www.architecture-history.org/architects/architects/MAKI/OBJECTS,%20Tokyo,%20JAPAN.html /1989,%20TEPIA
- www.architecture-history.org/architects/architects/MAKI/OBJECTS/2000,%20Fukushima,%20Gender%20Equality%20Center,%20Nihonmatsu,%20Fukushima,%20JAPAN.html
- www.enimaguides.com/the-top-places-to-visit-in-japan-2022/
- www.ghasrangasht.com/everything-about-japan ۴۳- ۴۴-
- www.gpsmycity.com/tours/hiroshima-peace-memorial-tour-3942.html
- www.info.aia.org/aiarchitect/thisweek05/tw0401/0401tangeobit.htm. [Accessed 4 March 2016].
- www.paydarag.com/معماری-ژاپن/
- www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877705815018895